

UJ KELESI

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Segítség, testvérek!

Ki ne emlékeznék? Jónéhány évvel ezelőtt földrengés volt Sziciliában. Nehány falu rombadőlt, nehányezer ember elpusztult, sok ezer hajléktalanná vált és kenyerét veszítette. A világnak megmozdult a szíve. Akkor még nem volt olyan elaggott ez a szív, mint ma, még nem meszesítette el a nagy borzalom, mert a szerencsétlenség még a háboru előtt történt. Bombaytól Sanfranciscoig, a hideg névamenti Pétervártól a forró Fokvárosig, minden tehető város kinyújtotta a kezét és adott. S a szicíliai inség egy legyintésre elmúlt. Az elűzkösdött romokat a világ pénzén eltakarították, új falvak épültek, az éhezők kenyérhez jutottak, az özvegyeknek és árváknak letörölték a könyveit. A szicíliai ezrek elfelejtették a katasztrófát. Ma ez a Szicilia megismétlődik. Roppantul megnagyitva, hiszen ilyen kis földrengésről a háboru kérges önzése tudomást se venne. Ha csak ezeket érte a pusztulás szele, ezzel a mai világ aligha törődne. De milliókat ér, nem Sziciliában, Oroszországban s a világ a szívéhez kap és a fejéhez kap: itt segíteni kell. Segíteni kell, hogy lecsitítsuk a lelkiismeretünket, mert bizonyos, hogy érző embernek egyetlen jó falat se csuszik le a torkán, ha eszébe jut, hogy a föld egy végtelen darabján husz-harminc, sőt talán ötvenmillió ember néz farkasszemet az éhhalállal és a menthetetlen járványokkal; és segíteni muszáj az ész parancsára is, mert ahogy Lloyd George ma mondja: az éhínségnek olyan következményei lehetnek, amelyek egész Európa létét veszélyeztetik. Ugyanaz, amit mi kisebb nyilvánosság előtt mintegy két héttel ezelőtt „A legnagyobb veszély” című cikkünkben mondtunk: ha a világ nem segít gyorsan, az éhezők tömegek Európára zudítják a katasztrófát. És ime a kolera meg a pestis már ott is van Lengyelország küszöbén. Semmi kétség többé, a világ, az egész művelt világ Fokföldtől Kanadáig megmozdul és kinyújtja segítő jobbát az éhségfenyegette szláv milliók felé.

Minket zsidókat az orosz éhínség még súlyosabban érint, mint az egész filantróp világ. Milliónyi zsidó testvérünk él Oroszországban, a szegénységnek elsősorban sújtott nagy armádiája. Ha a paraszt, akinek volt földje, éheznek, a zsidó, akinek semilyen birtoka orosz földön nem lehetett, annál inkább. S a zsidó tömegek — biztos és elkerülhetetlen végzet — még külön tűrni kénytelenek a felizult parasztság dühét, őket nem csak az éhínség és a ragály pusztításától, de a halál háromszoros kegyetlenségétől kell féltanünk: éhínségtől, kolérától és pogromtól. A szárazságnak ez a nagy orosz földindulása, fájdalom, a legnagyobb vehemenciával zsidó véreinkre zudul. Mintha a Sors suhogtatná őrtült kancsukáját: a keleti zsidóság roppant szenvedései csak nem akarnak elmúlni. Ukrajnában pogrom, üldöztetés, kiűzés, Oroszországban éhínség és halál, Anatóliában háboru és öldöklés, Lengyelországban bizonytalanság, nélkülözés, Galiciában sanyargatás s az egzisztenciák megfosztása: hová meneküljön a zsidóságnak ez a jobbik harmada, ez a népi kulturán nevelt, népi sajátosságokat és erényeket őrző négy-öt milliója? A művelt nyugat nem fogadja be őket. Amerika csak egy-egy vékonyka érnek kegyelmez, Palesztina még sivár és kietlen, semhogy milliókat tudna magába fogadni, kénytelen is még leeresztett sorompókkal nézni földönfutó népét és csak megszámlált sorokat a földjére eresztani. Hova fussanak?

A fülébe kellene harsonázni minden zsidónak: halljátok testvérek, a népünk pusztul el. Éhhalál, pogrom, tűzvész őt, csak őt tizedeli. Nem egy ember, nem egy család, nem egy törzs és nem is ezer vagy tízezer apa és anya, de sokszor tízezer és sokszor százezer hull el. Halljátok a rettenetes számot: Ukrajnában az elmúlt évben háromszázezer zsidót mészároltak le. Háromszázezer aggot, szakálas-tincses férfit, fuldokló asszonyt, zsenge leányt és gyenge gyermeket. S a pokolnak még mindig nem értük a fenekét. Még folyik a vér, még szalad a hontalan, még ölik őt ország-utakon, földeken, gránicokon. És most ez a pokol húzódik felfelé a fehér kormányzóságokba, a volt cári halálmezőkre. Segítség, testvérek! Minden gondolatotok az övék kell, hogy legyen! Magatokra csak öntanuk szabad gondolatotok, mert ti nem vagytok veszélyben. Felre minden kicsinyességgel! Felre a kemény-

nyaku civódással! Most apák vagytok, testvérek vagytok, unokák vagytok — segítetek! Ha egyebet nem tehettek, egyet tanetek kell. Siessetek felépíteni az országot. Ne várjátok, amíg a hivatalos kéz kopog, siessetek elébe a cselekedetnek: országot, hazát követelnek siró és pusztuló véreitek. A Tempom napjaiban a gyilkos számára is tartottunk menedékvárokat, mert a gyilkos is ember: ma a gyilkos elől menekülő, az éhhalál és a postis elől futó testvéreknek kell talajt adnunk és fedelmet. Kell. Muszáj. Értsétek meg, milliók jajgatnak, sirnak és futnak a messziből. Van-e aki nem hallja? Valamikor meghallottátok az olasz Sziciliát és meghallottátok az idegen földek árvíz- és tűzkárosultjait; Mert érzékeny fületek és érzékeny szívetek van. Lehetetlen, hogy most ne halljátok a jajsztót, amely felhőrög a keleti zsidó milliók melléből: Segítség, testvérek, segítség!

Hír az orosz szovjetkormány bukásáról

Krasszin tárgyal Kerenszkyvel — Oroszország szükséglete — A főtanács is foglalkozik Oroszország ügyével

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Riga, augusztus 8. Londoni távirat szenzációs hírről számol be, amelyet még itt is, ahol pszichisztikusan itélik meg az orosz kormány helyzetét, fentartással fogadnak. E jelentés szerint Krasszin, a londoni orosz megbízott levelet intézet Kerenszkyhez, amelyben felkéri, hogy

lépjön be az ujjonnan alakuló orosz kormányba,

amely a szovjetkormányt fogja felváltani. Londonban úgy tudják, hogy a népbiztosok elhagyják Oroszországot és külföldre mennek. Sőt már arról is tudnak, hogy Szovjetoroszország állítólag három részre szakad: Szibéria japán, Déloroszország angol, Nyugatoroszország pedig német protektorátus alá kerül. Ezt a jelentést is kételkedve fogadják itt, bár Pétervárról vad forrongások hírei érkeznek. Pétervárról állítólag elkergették a bolsevistákat és

a város az ellenforradalmárok kezében van.

Csaknem biztosra veszik, hogy rövid időn belül a kormánypolitikában lényeges változás fog történni. Bolsevista körök értesítése szerint hivatalos jelentés érkezett Moszkvából, hogy Trockij, Lenin reformpolitikája következtében kilépett a kormányból és átadta a hadügyi népbiztosság vezetését.

Egész Oroszországban összesen kétezer-kétszázhetvenöt millió pud kenyérmagvak felett rendelkeznek. A vetéshez négyszázharminckét millió pud gabonára van szükség, úgy, hogy

kilencvenhárom millió lelet számláló orosz lakosság élelmezésére mindössze ezer-nyolcszáznegyvenhárom millió pud gabona jut.

Igy egy személyre tizenkilenc pud kenyérmag számítható. Az éhínséges területek városaiban egymillióháromszázezer ember él, akiknek maguknak tizenhárom és fél millió pud gabonára van szükségük. A szovjet-lapok közlése szerint ott, ahol egyáltalában nincs termés, tizenkilencmillió ember és tizenhárommillió állat-állomány van. Tizenegy kormányzóságban, összesen huszonkilencmillió lélekkel, amelyből hét és fél millió ember ipari munkás, rossz a termés. A kormány a jövő évi termés biztosítására mozgósította az összes földmives munkásokat.

Az orosz nép az éhínség következtében újabb forradalom előtt áll.

Vladivostokban a fehér gárdisták két hajót birtokba vettek. Az ország egyéb részeiből is forrongások és forradalmak hírei érkeznek.

Az orosz kereskedelmi delegáció megjelent Lloyd Georgenél és átnyújtotta neki az orosz kormány jegyzékét, amelyben Csicserin a segélyakció támogatására kéri fel a brit birodalom miniszterelnökét. Oroszország felsegítésével a főtanács is foglalkozni fog, amely ezt a kérdés egyik legfontosabb tennivalójának tekinti. A „Times” szerint a segélyakciót, — mivel Oroszország már erre hivatalosan is kérte, — Lloyd George is támogatni fogja. A szövetségeseket az a gondolat vezeti, hogy az oroszországi éhínség és az oroszországi járványok könnyen

katasztrófával fenyegethetik egész Európát.

A francia kormány javaslatot terjesztett az amerikai kormány elé, amelyben kéri azt, hogy az oroszországi éhínség leküzdésére közös akciót indítsanak. Amerika most választott a francia kormány felhívására és közli, hogy Amerika részéről magánbizottság intézi a segélyakció ügyét és ennek a bizottságnak élén Hoover áll. A francia sajtó az Oroszország támogatására irányuló akcióban két véleményre oszlik. Az egyik párt, amelynek az élén a „Temps” és a „Figaro” áll, azt hangoztatja, hogy addig, míg a mai kormány uralkodik Oroszországban,

a szövetségesek támogathatják az orosz népet.

A másik csoport ellenkező véleményen van: Oroszországon minden körülmények között segíteni kell. Ezt a véleményt osztja a francia kormány is. Helsingforszi jelentés szerint Maxim Gorkij felhívása szét ment már Németországban, Amerikában és Angliában.

A nemzetközi vöröskereszt komité Európa több kormányától felhívást kapott, hogy vegyen részt minden erejével Oroszország felsegítésében. A vöröskereszt egy nemzetközi segélybizottságot fog szervezni, amely az egész segélyakciót centralizálni fogja. Augusztus 15-ikén a vöröskereszt különböző országokban lévő szervei

Göteborg konferenciát fognak tartani.

zmelyen nemzetközi munkájuk programját fogják kidolgozni.

Az orosz kormány jegyzéket küldött Varsóba, amelyben bejelenti, hogy hajlandó Lengyelország részére területi engedményeket tenni, ha Lengyelország hathatósan támogatja Oroszországot. Varsóban úgy tudják, hogy Lenin legközelebb személyesen megy Londonba.

A zsidó tized a multban

A zsidó történelemben nagy szerepe volt a tized (maaszer) adózási rendszernek. A maaszer tizedrészt jelent. A zsidó vagyona, vagy jövedelme tizedrészt tartozott közelekre beszolgaltatni. A maaszer különböző alakot öltött, különböző célokat szolgált, fővonása azonban az a cél volt, hogy a pénzen olyan intézmények támogattassanak, amelyek alapvető fontosságúak voltak a zsidó közéletben. Egyszer a zsidóság vezető egyéniségei tiszteltdijára fordították a tizedet, másszor a különböző intézményeit támogatták vele, de minden esetben általános érdekeket szolgált.

Ha történeti visszapillantást akarunk vetni a tized-adózás rendszerére, akkor már a patriarális életben is találkozunk vele. Az első zsidó Ábrahám, aki háza népével Palesztinába vonut „Jeruzsálem királyának mindenéből egy tizedet adott.” Attól kezdve a tizedet már mint ismert intézményt említi a történeti forrasművek. Amikor Jákob Ezsau fivére elől menekült, fogadalmat tett, hogy az esetben ha Isten egészségben visszaengedi őt Palesztinába, mindenből amit Isten neki ad, tizedet fog adozni. A régi szokás a zsidók törvénykönyvében, a Tórában törvényű fejlődött. (Lev. XXVII/30.) „Minden gabonából, amelyet a föld évente termel, annak tizedét add le.” A törvények gazdasági és jogi életünkben nagy szerepet játszottak. A Talmud a maaszer törvényeiről kimerítően tárgyal és több traktátust szentel neki.

Palesztinában csak kevés zsidó rendelkezett nagyobb pénzüsszegek fölött, a legtöbbje földmivelő volt. A maaszer akkoriban természetbeni szolgáltatás volt és a széjelszóródottságban, amikor a földmiveléssel való foglalkozásból a zsidóság majdnem egészen ki volt

zárva, a maaszer pénzbeli adóként szerepelt és pedig a vagyon és jövedelem arányában. A zsidóság benső ereje, szociális érzése, önkormányzata és önmaga ellenőrzése a legjobban érvényesült ebben az adóintézményben. Külső erőszak nem játszott közre ama intézkedések végrehajtásánál, amelyeket maga a zsidó közösség létesített. Mindazonáltal a zsidóság az adószolgáltatásnak pontosan eleget tett, soha senkit külön felszólítani erre nem kellett: mindenki becsületbeli kötelességének tartotta az adó beszolgaltatását.

A maaszer-intézményt a középkorban is fentartották a zsidók. Akár gazdag, akár szegény, jövedelme és vagyona tizedét a hitközség pénztárába vitte. Most már azonban egyesek nem vették olyan szigorúan a becsületbeli kötelességet és így a zsidóság vezetői anatómával (cherem) sujtották azokat, akik ezt az adónemet beszolgaltatni elmulasztották. Ama idők nagyj i egy időben úgy intézkedtek, hogy a maaszer felét községi célokra használták föl. A pedig jótékonyági célokra használták föl. A középkorban a fölös adópénzekből olykor alapot létesítettek, amelyből szegény leányokat házasítottak ki, vagy pedig szegénysorsu tudósokat, művészeket segítettek zavartalan munkához. Viszont a módos zsidókat arra kötelezték, hogy ha leányukat férjhez adják, hozományuk tizedét a hitközség pénztárához szolgáltatassák be. Nagyon pontosak voltak a tekintetben a régiak, ez kiderül azokból az egykoru döntvényekből, amelyek kinos pontossággal tárgyalják az egész maaszer ügyet. Ebből a korból sok végrendelet is maradt, amelyekben a hagyatékozók arról intézkednek, hogy gyermekeiket az örökség átvételkor azonnal adják le az örökölt vagyon egy tizedét zsidó közcélokra.

A maaszer nem minden esetben fődte a közszükségletüket. Ilyenkor pótdadókat vetettek ki. A maaszer-adó stabilitására jellemző az, több község a tizedre nyugodt lelkiismerettel hitelt vet föl és a maaszer jövedelmeket a közösen ellenében elzalogosította. Nagy nemzeti csapások esetén — ha üldözött községeket kellett segíyezni, fogva tartott rabbiakat kimenteni, — akkor megduplázták a maaszer. Sőt amikor Spanyolországból zsidó menekültek árasztották el Itáliát és Törökországot, a nyu-

galomban élő hitközségek tagjai jövedelmük és vagyonuk egy negyedét adták arra a célra, hogy a menekültek sorsán lendítsenek. A rabbi akkoriban mindenfelé hirdették, hogy a maaszer nem jótékonydsg, hanem zsidó kötelesség, amely nem egyesek véleményétől és akaratától függ. Csak ilyen módon tudták magukat a középkori hitközségek fentartani.

Föl kell jegyezni, hogy Ezra és Nehemia idejében, amidőn a zsidók Babiloniából Palesztinába visszatértek, a maaszer alapján kezdték az ország újjáépítését. Nehemia a tized elvét nemcsak az ország terményeire nézve tette kötelezővé, hanem az emberek számára is. Jeruzsálem ugyanakkoriban annyira néptelen volt, hogy Nehemia kötelezővé tette minden provinciában lakó tizedik zsidónak Jeruzsálembe való átköltözését. A nép ilyen módon sokasodott és izmosodott.

A maaszer elve végighuzódik történelmünkön és ennek a régi hagyománynak a zsidó történelem mai új szakában új jelentősége van. Sch. Pinsky.

A román-orosz tárgyalások

Bukarest, aug. 8. (R. T. I.) A román-orosz tárgyalások újból megszakadtak. Az orosz bizottság azt a választ kapta Odesszából, hogy ne fogadja el a román kiküldötteknek azt a javaslatát, hogy az összes hajókat a Liman-tóban és a Bugas-csatornában román pilóták vezetik. Nem jutottak meggyezésre a Fekete-tengeri hajózás kérdésében sem.

Bulgária leszerel

Szófia, aug. 8. (Damian.) A szövetségi ellenőrző bizottság erőlyes intervenciója folytán a bolgár kormány elhatározta a hadsereg leszerelését.

Az új bukaresti bolgár követ

Bukarest, aug. 9. (Damian) Ficeff, bolgár követ, akit Nedkoff helyére neveztek ki, ma a fővárosba érkezett. A sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Románia és Bulgária között szoros kapcsolatot akar teremteni. A román kormány Ficeff kinevezését szívélyesen fogadta.

Reb Deniel spórkasszája

Irta: Neményi Bella

Reb Deniel nehéz és kínzó hátfájást érzett, mikor este felállott a bankliról. Kissé elkomorodott, egyanglta magát és a feleségéhez fordult, ki uborkát vagdalt vékonyra salátának a vacsorához.

— Rochele, — mondta komolyan és határozottan — én úgy érzem hogy öregszem...

— Mit? Mit? — riadozott Rochel asszszony. — Öregszel?

— Öregszem, fiam és még semmit sem tettünk a takaréka...

— A takaréka? Hát nem mindegy, hogy itthon van e vagy a takaréka?

— Nem, fiam, nem mindegy.

— Hát vidd be majd hétfőn, édesem.

Jó, — mondta reb Deniel és mivel éppen péntek este volt, hozott magával a templomból egy fáradt, görnyedt öreg koldust.

Rochel néni elöntötte a méreg. Ez még nem történt meg, mióta együtt vannak. Dult-fult, majd szétvetette a düh, csak úgy dobálta a szegény embernek az ennivalót. Mikor aztán az öreg nagy hálálkodások között elkészönt, magából kikelve fordult reb Deniel felé:

— Mi volt ez, Deniel? Hol szedted fel ezt a koldust? Tán nincs nekem kinek enni adni, hogy itt potya falókat hozasz nekem?

Reb Deniel nyugodtan végighallgatta a feleségét, aztán szeliden mondta:

— Nézd csak fiam Rochele, nem megbeszélte e ma, hogy a takaréka is adunk valamit?

— Persze, hogy meg!

— Hát mit akarsz?

Rochel néni elképedt.

— Eszedem vagy te, Deniel? — kérdezte és pár lépést hátrált.

— Nagyon is, fiam.

— Nem értem, — csodálkozott Rochel néni és bedugta ujját a paróka alá, hogy kissé megvakarja a fejét.

Reb Deniel pedig nem törődött vele és a másik héten megint hozott egy ajreht.

Rochel asszony tombolt dühében.

— Nem lesz jó életünk, — sziszegte magánkivül.

Reb Deniel megcsóválta a fejét. — Milyen rövidlátó egy ilyen asszony... Nem bírja megérteni, hogy ez az egyetlen tőkebefektetés, mely igazán kifizeti magát. Hát miért dolgozik az ember? Miért törli magát? Amig fiatal, megvan ez a világ, ha megvan, már akinek megvan, de ha megöregszik, csak természetes, hogy gondolni kell a másikra... S reb Deniel, mióta a dereka fájt ülés közben s mióta két szemüveggel dolgozott, érezte, hogy jó lesz a világi pozíció érdekében is tenni valamit. Ha itt kitudta vinni, hogy nem utolsó a hitközségben, ott sem akar, isten ments, szegyenbe jünni... Még csak az kellene! A boldogult édes apja csak szegény sakter volt, azért mindig azt mondta:

— Fiam, kettő töröm a kenyeremet s a szegényeknek adom a felét; százhusz év múlva kalács terem nekem érte, vagy annál is jobb: éneklő angyal, aki majd elémbe jön s könnyű szárnyakon repít a „genedem” felé...

S reb Deniel, habár a végzet szoltár helyett kalápcot adott is a kezébe, soha sem tudta apja tanítását elfelejteni. Most, hogy Rochelben ilyen kemény ellenfélre talált, elkomolyodott.

— Nézd, fiam, — mondta szeliden — osszuk kettéfélé, amink van. Te tedd a te pénzedet a szekrénybe, én elteszem az enyémet a takaréka...

— Aztán, ha megöregszel, majd abból a takarékból szedd ki a pénzedet!

— Abból szedem ki, csak előbb hadd rakjam be.

És nem mult el szombat anélkül, hogy reb Denieléknek „vendégs” ne lett volna. Az udvarban a lakók kissé csodálkoztak ezen, mert tudták, hogy Rochel néni reszket még egy kis tüzért is, amit valamelyik szomszéd a vasalóba kér kölcsön s duzzog, ha egy csuporka vizet megiszik nála valaki. De kérdezni senki sem merte, csak néztek és csodálkoztak és egy kicsit respektáltak is.

S egyszer, sok év multán, egy jó vacsora elköltése után lefeküdt reb Deniel és nem ébredt föl többé. Rochel néni egyedül maradt. Fázósan és megöregedve kuporgott magában. Telben nem mert tüzet rakni, este nem mert világosságot gyújtani, egész nap alig evett valamit, mert félt, hogy elfogy a pénze, a szép nagy kék bankók, amit szalaggal kötött át és a lepadók mögé rejtett, meg az ezüstpénnz, amit egy rossz harisnyában tartogatott. Néha meg eljövögettek azok a szegények, akik reb Deniel életében annyiszor jóllaktak az asztalánál, de mikor meghallották a Rochel néni siránkozásait, elkerülték még a házat is. Olykor ugyan eszébe ötlött Rochel néni, hogy ki tudja, milyen fényes, jó dolga van reb Denielnek a tulvilágon, hogy kamatoznak a betétek; néha az is motostkált a fejében, küönösen, mikor a gyomra fájni kezdett, nem lenne okos dolog, ha ő is befizetne valamit a mennyi spórkasszába, már csak azért is, nehogy, Isten ments! más helyre jusson, mint az ura, a boldogult reb Deniel. De nem mert sehogy sem a pénzhez nyulni. Lehajolt egy forgácsért, amit az udvaron talált, a zsebébe tette, úgy vitte be a tűzhelyhez.

S a gyomra mind gyakrabban fájt. Mikor már a kínjai elviselhetetlenek voltak, elment

Az iparkamara vezetősége elhatározta lemondását

Átmeneti elnökség alakul — A kamara autonómiája

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara válságában tegnap jeletős fordulat állott be. Az iparkamara szűkebb vezetősége hosszantartó és fontos értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy tekintettel a vele szemben több oldalról megnyilvánuló bizalmatlanságra,

beadja lemondását és helyébe a kamara tagjainak rendelkezésére bocsátja.

A vezetőség megállapította értekezletén, hogy formailag a lemondás már 1921. január 1-én, mandátuma lejáratakor, megtörtént. Mint-hogy azonban a kamarai törvény revíziójának terve miatt, a lemondást nem vették tudomásul, a vezetőség szükség szerűen helyén maradt. Ez egy percig seia a hatalomhoz való ragaszkodás miatt, hanem kizárólag a kamara működésében való fenakadás elkerüléséért történt.

A kamara vezetőségével teljes szolidaritást vállalt a kamara tisztviselőikara.

Az összes hivatalnokok kijelentették, hogy a vezetőséggel együtt lemondanak.

A lemondás következtében azonban semmiféle technikai zavar nem fog beállni, mert a kamara irodái, az új vezetőség megválasztásáig, a régi tisztviselőkkel folytatják működésüket. Akinek tehát bármilyen, a kamarához tartozó ügye van, továbbra is oda fordulhat elintézésért.

A lemondás nem teremtett új helyzetet a kamarai kérdés megoldásának módjában, mert ha nem is következett volna be a mandátum megszűnése, enélkül is jogalapot szolgáltatott a reorganizációra. A lemondás bejelentése legfeljebb csak meggyorsította a kibontakozást. Egyedüli nagy jelentősége a lemondásnak az, hogy elejét vette a félreértéseknek, a sötétben való tapogatózásnak és az egymás háta mögött való, egymást keresztező, a krisist kúsáló elintézésnek. A régi vezetőség lemondásával, őszintén beismerve az átszervezés szükségességét és megadta a módját annak, hogy a reorganizáció mindenre kiterjedő, a meglévő viszonyok becstelen és tájékoztató feltárással történjen. A kamara lemondott veze-

tőségében és tisztviselőkarában sokan vannak olyanok, akiknek további munkája a köz érdekében feltétlenül szükséges, mert ismerik az itteni állapotokat, széleskörű tapasztalataik vannak és tudásukkal csak hasznára lehetnek az újjászervezésnek és az újjászervezett kamarának. A lemondásnak

semmiesetre sem szabad azt jelentenie, hogy most már mindenkinek távoznia kell helyéről.

Ezzel csak újabb defektusok állanak elő, sőt az átszervezés is lehetetlen volna. A régi vezetőség és tisztviselői kar ismertesse meg a helyzetet a konszolidációs munka vezetőivel és kölcsönösen bocsássák egymás rendelkezésére legjobb tudásukat és akaratukat.

A lemondást követni fogja a választás. A kamarai autonómia megsértése nélkül azonban ősz előtt ezt aligha lehet végrehajtani. De ezt a még hátralévő egy-két hónapot érdemes az autonómia kedvéért kivárni, mert csakis választás útján kerülhet megfelelő ember a kamara élére és bírhatja ezáltal a nagy gazdasági tömegek bizalmát. Az átmeneti időre valószínűleg

kinevezéssel jelölik ki az új elnököt,

aki azután a kamara ügyeit a jelenlegi hivatalnokokkal a választás kiírásáig vezeti. Ez lehet hivatalnokember, sőt előreláthatólag az is lesz, a kamara végleges megalapozását ez nem fogja kedvezőtlenül befolyásolni. De a kereskedőknek és iparosoknak semmilyen körülmények között nem szabad lemondaniuk választási jogukról, mert ha az orvoslás lehetőségének egyetlen még meglévő eszközét:

az autonómia jogát is kiadják kezükből,

az utolsó, érdekeiket védő fegyvert is elvesztették. Ezenkívül egy végleges kinevezés a többi kamarával szemben precedensül szolgálhat, ezáltal az egész vonalon alkalmazást nyerhet és az abszolút szabadságot igénylő ipar és kereskedelem teljesen állami, bürokrata

intézménnyé válhatik. Az autonómia kérdése tehát a szabadkereskedelmi kérdése is. Az átmeneti vezetőség összeállításáról dr. Metes prefektusnál folynak a tárgyalások.

A kamarai ügyvel kapcsolatban végül helyet kell adnunk az iparkamara jelenlegi vezetősége és tisztviselőikara egyik nyilatkozatának. A Cudabru miniszter tiszteletére rendezett banketre, mint többoldalról szerzett információ alapján megírtuk, meghívás hiányában sem a Gyáriparosok Szövetsége, sem a Munkaadók Szövetsége, sem a nagybankok képviselői nem mentek el. Az iparkamara most annak a megállapítására kér fel bennünket, hogy a bankettet előkészítő megbeszélésen az összes ipari, kereskedelmi és bankéreltek képviselői jelen voltak és a banket rendezésébe valamennyien egyforma befolyást kaptak. A Banca Agrarat külön is meghívták.

— **Drogériatulajdonosok kongresszusa.** Erdély és Bánát drogériatulajdonosai augusztus 14-én kongresszusra gyűlnek össze Kolozsváron. A drogériatulajdonosok megakárják alakítani permanens szervezetüket, amely érdekeiket minden tekintetben megvédi. A szervezet megalakítása azért vált szükségessé, mert a kormány egy nemrég kiadott rendeletében, a drogériatulajdonosokat, a gyógyszerészek előnyére meg nem érdemelt módon háttérbe szorította. A kongresszuson tiltakozni fognak az őket ért sérelem ellen és követelni fogják, hogy szabályszerű törvényben biztosítsák jogaikat. Egyidejűleg szervezetük részére alapszabálytervezetet dolgoznak ki, amelynek megtartása minden tagnak kötelessége lesz. Ki akarják mondani azt is, hogy drogériája csak annak lehet, aki ennek a szervezetnek tagja. Valószínű, hogy a szervezet erősségének biztosítására, a megalakulása a Sfatul Negustoresc kebelében fog történni.

— **A salzburgi Mozart-hét.** Salzburg Mozart szülővárosa Mozart-hetet rendezett a halhatatlan zeneköltő emlékének megünneplésére. Kamarahangverseny volt, mely a mindenfelől odasereglett zenebarátoknak nem kis örömet és élvezetet nyújtott. A hangversenynek szenzációja volt egy Mozart-darab első előadása. A darabot Paumgartner igazgató, a nagy komponista hagyatékából halászta ki, ami nem csekély fáradságba és kutatásba került.

az orvoshoz. Elsírta, milyen nyomorult, milyen szegény árva, gyámoltalan özvegy asszony s ez orvos szíve megesett rajta. Nem fogadott el pénzt, de meghagyta Rochl néniének, hogy egyék, igyék, ami jól esik, mert mert másképp baj lesz.

— Az a kérdés, doktor ur, elmulik-e rólm ez a nyavalya és sokáig élhetek-e még, — mondta óvatosan.

Az orvos jólelkűen mosolygott.

— El, el, mamikám, élhet még akár hatvan évig is.

Pedig tudta, hogy Rochl néni menthetetlen.

— Ha tudnám, hogy két, három vagy öt évig élek, ennék, innék és még talán az uram spórkasszájába is befizetnék, de így...

S tovább koplalt, fázott és a sötétben kuporgott, mint egy bagoly. Nem sokat törődött a ruhájával sem, csak arra vigyázott, hogy a szombati ruhák tiszták maradjanak. A parókáját is gondosan elzárta egy dobozba. Hőfehér fejt színtelen, fakó kendővel bugycsálta be.

Egy reggel nem bírt felkelni. Dagadt hasában elviselhetetlen fájdalmat érzett, lesóványodott karjai nehezek voltak és merev, hideg lábait mozdítani sem bírta. Tikkadt ajkai sóvárogtak egy kóty viz után, forró fejében rémület és fájdalom kalapált. Most mit tegyen? Egyedül pusztuljon el az ágyán, mint valami kőbor eb a vackán? Nem, ez szörnyű! Senki sem jár hozzá és azt sem fogják tudni, mikor szaradt ki a lélek belőle, nem lesz, aki lefogja szeméit és egy pár jó szót sugjen utána. Megborzongott és homlokán kiült a verejték. Hiába próbálkozott, nem tudott leszállni az ágyról. Delután valahogy lekecmergett és elküldött a rokonáért, kiről eddig hallani sem akart, mert szege y volt s ha csak egy kicsit barátságosak

voltak hozzá, mindjárt pénzkérésre használta fel a hangulatot. Most alázatosan fogadta őket és reszkető szájjal susogta:

— Gyertek ide lakni hozzám fiam. Gondozzátok, ápoljátok. Ha meghalok, minden a tiétek lesz...

Nagy kínjai dacára is mosolygott magában, mert arra gondolt, hogy élélhet még hatvan évig is s Isten segítségével elfogyaszt ezalatt az idő alatt mindent, hogy egy tallufarka sem marad nekik.

A család nem sokat gondolkozott, elvégre vesztetni valója amúgy sem volt, hamarosan odaköltözött és Rochl néni, aki kissé jobban érezte magát, elszoruló szívvel látta, hogy az ő agynejét használják, az ő abroszát terítik az asztalra, de nem szólhatott. Kínt feküdt az udvaron és süttette magát a nappal, vagy borus időben nézte az eget és egyszer megérezte hogy ő már nem élhet sokáig. Aszott kezei szomorúan, feketén nehezdedek a takaróra, orcái beestek, melle besüpedt. Nem, már nem élhet... Megint eszébe jutott az ura, reb Deniel, aki csak elaludt egy éjjelen a jó vacsora után és olyan szép, nyugodt halott volt, aminőt még a lieberer sem látott. Iszonyu nyugtalanság fogta el. Reb Deniel gondoskodott magáról, de mi lesz most ő vele? Az a kérdés. Hogy jut most már ő a genedembe? Hogy rakhat valamit a takaréka, mikor a rokonok már mindenre rátették a kezüket.

Oh, csak jönne egy szegény, hogy odaadhatna a szoknyáját, vagy az ebédjét, csak jönne! De nem jött.

— Hivatok péntek este egy szegény embert — nyögte a rokonoknak, — s adjatok neki vacsorát az én nevemben.

— Ugyan hagyja Rochl néni! Van nekünk kinek adni. Nincs itt elég gyerek?

Rochl néni hallgatott és nagyot nyelt. Ilyen keserű még sohasem volt a szája.

Egyszer azt mondta a rokonoknak:

— Add ide Szure a gyertyagyújtó főködtömet, meg akarom nézni, hogy jó lesz e az utra...

S Szure fürgén befutott és készségesen kihozta a főködtöt.

Rochl néni megnézegette és még rakott rá néhány rőf csipkét. A legdrágább vászonból készítette a tachrihemjét is, de mi még ez? Semmi. Mi minden marad még vissza...

— Oh Deniel s az ő takaréka!

Egy éjjel nagyon rosszul lett Rochl néni. A rokonok emberekért futottak, kik körülállották az ágyát.

— Haldoklik — sugta egy asszony borzadva és hátralépett — de valamit morog talán vizet akar.

Az egyik chevra asszony lehajlott hozzá.

— Rochl néni — kiáltotta — mit akar?

— Minden péntekre egy szegény embert az asztalhoz, hogy nekem is legyen a takaréka... — susogta elhaló hangon Rochl néni.

— Mit, mit mond? — kérdezték többen kíváncsian.

— Valami szegény emberről, péntek estéről, meg takarékról beszél — mondta csodálkozva az asszony.

Senki sem értette meg. Az emberek vállalt vontak, imát mormogtak az ágya körül s mikor elhagyták a halottas házat, irigykedve mondták egymásnak:

— Ki tudja mennyi pénze van a takaréka? Még haldoklásában is azzal tépelődik. No a rokona ugyan jól járt, de Rochl néniének nem cserepeket, hanem talakat kellene a szemére nyomni, amilyen fősvény, kapzsi vén asszony volt...

A görögök Konstantinápoly ellen vonulnak

A görög kormány a török birodalom ellen — A francia kormány cáfol — Haditanács Szmirnában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, aug. 8. A kisázsiai háború új fázisba jutott. A görög hadsereg az egész fronton ellentámasz nélkül nyomulnak előre, a törökök ellenálló ereje meggyengült, a fegyelem meglazult és a harci kedv esőkkent. A váratlan sikerek egyszerre megrészegítették a görögöket: amire eddig gondolni sem mertek volna, ami eddig görög álom volt, most át ment a köztudatba és mind követelőbbben üti fel a fejét. Görögország háborúját már nem csak Angora ellen vezet. Ez a háború az egész Törökország elleni hadviselésévé nőtte ki magát. Egyelőre még csak úgy állítja be a görögök, hogy Konstantinápolyt, ha megszállják, azért szállják meg, hogy minden külső támadás ellen megvédjék.

A görög kormány arra számít, hogy a szövetségesek a harci események hatása alatt meg fogják bízni a görög kormányt Konstantinápoly védelmével. A szövetségesek felhívása azonban csak a görög fantáziában él. Az antant ugyanis nem is gondol arra, hogy Görögországnak ilyen megbízást adjon. Gunaris miniszterelnök ezért megváltoztatta a török birodalommal szemben politikai magatartását. Míg eddig az athéni kormány a nacionalistákat forradalmároknak tekintette, akik ellen a konstantinápolyi kormány hallgatolagos jóváhagyá-

sával harcolt, sőt hadibázisul igénybe vette a tengerszorosokat is, addig most a konstantinápolyi kormányt felelőssé teszi az egész háborúért, nem ismeri el azt és csapatait Konstantinápoly ellen irányítja.

Az athéni kormány legutóbb híreket küldött szét a világsajtóba, amelyekben közli, hogy Konstantinápolyt Anglia felszólítására meg fogja szállni. A francia kormány konstantinápolyi főmegbízottja után meggyőződött arról, hogy ennek a hírek rejtett diplomáciai céljai vannak és nem fedi a valóságot. Az athéni kormány hírért támogatja az a körülmény, hogy Anglia jó szemmel nézte a görögök kisázsiai harcát és biztatást is adott arra, hogy a görögök tovább nyomulnak előre Keleten. Francia körökben még mindig nem bíznak abban, hogy a görög offenzíva sikere tartós lesz, de tartanak tőle, hogy a görögök meg fogják kísérelni a Konstantinápolyba való benyomulást.

Görög hivatalos jelentés szerint a görög csapatok megtámadták Micea városát. Sok élelmiszert és hadianyagot zsákmányoltak. Gunaris miniszterelnök a hadügyminiszter kíséretében a harctérre utazott. Elutazása előtt fogadta a sajtóképviselet, akiknek kijelentette, hogy a hadműveletek menetével meg van elégedve. Szmirnában koronatanács volt, amelyen állítólag elhatározták, hogy Konstantinápolyt a görög hadsereg meg fogja szállni.

Pénteken dönt a főtanács Felsőszilézia sorsáról

Lloyd George Párisban van — Az angol ir béke — Höfer fenyegetése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, augusztus 8. A „Daily Chronicle” értesülése szerint a londoni birodalmi konferencia fontos határozatokat hozott az angol birodalom külpolitikai ügyeinek intézésére. A birodalmi konferencia ugyanis elhatározta, hogy a jövőben a birodalom jelentősebb külpolitikai elhatározásainál

meg kell kérdezni a birodalom minden részének képviselőit

és csak a beérkezett feleletek után lehet dönteni. A birodalmi konferencia első ilyen tényleges volt, hogy megjelölje Anglia külpolitikájának új irányát. Eszerint az angol kormánynak kötelességévé tesszik, hogy az Egyesült-Államokkal szorosabb összeköttetést szerezzen. Dublini jelentés szerint össze fogják hívni az ir parlamentet, hogy közöljék a képviselőkkel az angol kormány békefeltételeit. A független ir parlament harminckilenc fogva tartott tagját ebből az alkalomból az angol kormány utasítására szabadlábra helyezték. A parlament valószínűleg

augusztus 23-án ül össze.

Az Ulster-kormány szintén foglalkozik a békekérdéssel. Az Ulster-kormány is elfogadta az angol békefeltételeket.

A főtanács hétfőn délelőtt tizenegy órakor össze ült. Franciaországot Briand és Berthelot képviselték, Angliát Lloyd George, az Egyesült-Államokat pedig Harvey. A béke utolsó évében ez az első eset, hogy Amerika részt vesz Európa ügyeinek megbeszélésében. Harding elnök azzal a reménnyel fogadta el Amerika meghívását a főtanács tárgyalásaira, hogy a felsősziléziai kérdés megbeszélésénél, Felsőszilézia sorsának rendezésénél

az igazság fogja vezetni a szövetségeseket.

A szövetségesek a felsősziléziai problémában előreláthatólag pénteken fognak határozni. A főtanács ülésével egyidőben még tárgyalnak a szövetségi szakértői bizottságok is, amelyek eddig nem tudtak határozni. A főtanács ülésének megnyitását követő napon, tehát kedden összeül a szövetségesek pénzügyi konferenciája, amelyen Franciaországot Doumer és Loucheur képviselik.

A „Temps” a felsősziléziai kérdésről foglalkozik és Höfer tábornok legutóbbi beszédét közli. Höfer tábornok — a francia lap szerint — kijelentette, hogy Felsősziléziának a németek kezén kell maradnia. Ha a főtanács másként döntene, a németek nem tesszik vissza addig a kardot, míg ezt a döntést a szövetségesek meg nem változtatják.

A könyvelők kamarájának feladata

Egységesíti és erkölcsösíti a könyvvezetést

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap számunkban röviden hírt adtunk arról, hogy Kolozsváron megalakult a hivatásos könyvelők bukaresti kamarájának, a Corpul Contabilornak itteni alosztálya.

A hivatásos könyvelők kamarája régen nélkülözött intézménye a gazdasági életnek és felállításától az ipar és kereskedelem technikai fejlődését lehet várni. Minthogy a kamara alapszabályainak egyik sarkalatos pontja az, hogy az ötszázézer leinél nagyobb alaptőkével bíró vállalatok csakis szervezett könyvelőt tartanak, lassanként egységes könyvvezetés fog ki-lekuni. A kamarának ugyanis különböző tanfolyamai lesznek, amelyek a legmodernebb könyvvezetésre fogják tanítani a könyvelőket.

De ezenkívül fontos szerep hárul a kamarára a legális könyvelés minél szélesebb körben való terjesztése. Jelenleg számos nagyipari vállalatnál és üzletben rendszertelen könyvelés folyik, nem szólva arról, hogy szabályszerűtlenségek és törvényellenességek történnek. A könyvelők kamarája erkölcsi testület is lesz, amely abszolút korrektségre kötelezi tagjait.

A kötelezettségekkel szemben jogokat is biztosít a kamara. Biróságoknál kizárólag a hivatásos könyvelők kamarájának tagjai lehetnek szakértők, könyvvizsgálatoknál csak őket lehet döntő befolyással meghallgatni. A kamara ezekért a munkáért megfelelő díjakat állapított meg.

A könyvelők kamarájának bukaresti központja, értesülésünk szerint, már szép eredménnyel működik. Reméljük, hogy a kolozsvári alosztály munkálkodása is intenzív lesz.

A spanyolok Marokkóban

Páris, aug. 8. (Dimian.) Hivatalos jelentések szerint Marokkóban a spanyolok helyzete rosszabbodott. De spanyol hadügyminiszter beadta lemondását.

PIE PUS

Ma egy éve még csak négy osztrák koronát adtak egy lejért, ma már tizennégyet adnak. Nem kellene ünnepeznünk? Nem. Gyászolnunk kell. Nem az osztrákok helyett, ők majd gyászolnak magukért, de nekünk is van egy kis siratnivalónk. Ma egy éve még harminchat francia szantimot adtak egy lejért, ma már csak tizenhatot. Okot itt ne keressünk, csak az eredményt nézzük: a lej lejjebb lett. Ami nem azt jelenti, hogy erősebb lett, hanem hogy gyengébb. Hogy az osztrák pénz még gyengébb, nem vigasz. Végre is az osztrákok vesztesek, mi meg győztesek vagyunk: a nagy Franciaország rokonai és gyámoltjai. Miért boxolja úgy le a mi pénzünket a francia pénz? A dollárral meg a fontsterlinggel nem mer kiállani, hát a lejtel. Hiába, a rokonság a szívig ér. De a szívet meg kell védeni fölösleges elérékenyülés ellen, azért találták ki a tárczsebet a szív felett. A tárczáig már nem ér el a rokonérés. Ha pénzről van szó, legyünk idegenek, mondja a gazdag rokon. Neki igaz van és mi tanulhatunk. Ha okulunk, feljebb vihetjük a lejt, ha nem, továbbra is lefelé lejt.

(*) Mint friss, újdító eső hágyasztó, lélekzetet gyömöszölő hőség után jött a hír, hogy Londonban mindennap várják az arab delegációt, amely tárgyalni fog az angol kormánnyal, de egyuttal közös konferenciát fog tartani a cionista szervezet végrehajtó-bizottságának néhány tagjával. A tárgyalás célja közös platformot találni a palesztinai arabok és zsidók nyugodt együttélésére. Az újjáépítés munkája — ugymond a híradás — nem nélkülözheti semmilyen körülmények között a békét és a gyarmatügyi minisztériumban lázas kiváncsisággal tekintenek a tárgyalások elé. A szökevény, döntő fontosságú hír mögött politikai fondorlatok és emberi érzések egész világa rejtőzik. Nem tudjuk, milyen arabok ezek. A felbujtók fajtájából való-e, akik vért és pusztulást hirdettek, mert munkátlan, renyhe életüket veszélyeztetve látják a kultúrát, amit az új zsidóság hoz az öt országba, vagy a nép képviselői, akik az arab és héber rokonságban, de különösen a dolgozók rokonságában őszintén hisznek és tiszta meggyőződéssel cselekszenek. Nem tudni, kit képviselnek: egy avult és csökevény réteget, vagy a népet, amely eddig igavonó volt és ezentúl ember akar lenni, mint a zsidó, aki eddig gettóba préselt kreatúra volt és most szabadság és nyugalom után vágyakozik. Bizonyos, hogy Londonban ez is ki fog derülni. És akkor a világ látni fogja, hogy ki érdemes a palesztinai ügyek vezetésére, a cionisták-e, akik Kelet Hollandiáját akarják Palesztinából, vagy a sejkék, akik középkori török életről álmodoznak.

○ Szegény Károly! Neki is meg kellett érnie, hogy lekásgondokkal hajlódjék. Szegény Károly: akár csak más otthonától elhajszolt bus emigráns, ő is érzi, hogy ég a talpa alatt a talaj, nincsen egy darab föld, amely szívesen adna neki lakóhelyet. Nincsen földje, pedig még nem is régen beláthatatlan volt országának határa, nincsen háza, holott még nem is régen a legszebb császári kastély volt a székhelye: a pompás, régi veresű bécsi Burg és a virágos, drága Schönbrunn. Most lakás után kell neki is néznie, egy kis villát fog bérelni az olasz Viareggióban, néhány szobás lakást, talán fürdőszobával, konyhával és mellékhelyiségekkel. Csak aztán elferjen ott a fenséges számtűzőt, sok apró gyerekekkel, tekintélyes családjával! Bizony boldogtalan ember ez a Károly! Még mozognia sem szabad, ha át akar menni a szomszéd faluba, hogy a földművesektől régi Hababurg-szokás szerint megkérdezze, milyen az aratás, vagy albeszélgessen a borkötényes olasz halászsokkal, bizony előbb engedelmet kell kérnie a falusi bírótól, aki majd felterjeszti kérését egyenesen Bonomi miniszterelnök urhoz. Károly exkirály, aki világleletében csak parancsokat osztott, most megtanulja, hogyan kell a parancsok engedelmeskedni. Akinek mindig és minden szabad volt, most megtanulja mi az igazságos lenni. Egy kicsit megtanulja a rabságot s. Mert bizony szegény Károly: bedugták egy kajlikába, onnan szemlélheti, hogyan szalad a világ a maga útján az ő fenséges személyének befolyása és bölcsessége nélkül.

Hogyan akar helyiséget szerezni a „Comercul Roman“

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A Comercul Roman nem közintézmény, csak egyszerű magánvállalat és mint magánérdekeltség kereskedelmi ügyeket bonyolít le. Illeg egy éve alakult meg, főbérleje a Deák Ferenc utca 19. számú házban és mint ilyen az érvényes törvények és rendeletek ellenére karhatalommal az utcára dobta üzlethelyiségéből Weinstein Béni korcsmáros, aki a helyiséget már 16 éve bérlé és 22 éve kolozsvári illetőségű. Csak az utolsó percben sikerült a felsőbb hatóságok közbelépésére a kilakoltatási végzést hatálytalanítani. Az egész eset annyira jellemző és tanulságos, hogy érdemes az ügyet röviden ismertetni.

Tegnap, augusztus 9-én délelőtt minden előzetes értesítés nélkül rendőrök, teherkocsik és a Comercul Roman megbízottai jelentek meg Weinstein Béni Deák Ferenc-utca 19. szám alatt levő italmérsi üzletében, felmutatták a lakáshivatal végzését és tudatára adták, hogy szonnal kilakoltatják úgy az üzlethelyiségből, mint a mellette levő lakásából. A kilakoltatásról előzőleg egyetlen szóval sem értesítették. A kilakoltatást azzal indokolták, hogy pénzügyigazgatóság Weinstein italmérsi engedélyét megvonta és különben is rendelet van rá — mondották — még a magyar kormányzat egy rendelete, amelynek értelmében a város központjából a korcsmákat a perifériákra kell kitelepíteni.

Meg kell azonban állapítani, hogy bár Weinstein engedélyét elsőfokon megvonták, a megvonás még nem jogerős, mert felelősség alatt áll. Ezt a pénzügyigazgatóság is igazolta. Ami a régi törvény rendelkezését illeti, azt a kivételes helyzetre, a nagy lakásnégyre való tekintettel hatályon kívül helyezték és így nem alkalmazták. Weinstein különben már hat hónappal ezelőtt ugyanarra az üzlethelyiségre papirkereskedés nyitására kért és kapott engedélyt. Tehát, ha az italmérsi engedély megvonása jogerősre is emelkedne, Weinstein akkor is jogában áll ugyanabban a helyiségben papirüzletet berendezni. Erre különben Kolozsváron is van már precedens. Végül az utcára dobott Weinsteinnak — mert Weinstein a helyiség mellett lévő szobában lakik családjával — a lakáshivatal semmilyen lakást nem bocsátott rendelkezésre, hanem a teherkocsikra felrakott áruját és butorát a város végére akarták szállítani, amint a Comercul Roman megbízottja a helyszínen mosolyogva kijelentette „egy árokba“.

A belügyi államtitkárságon, ahol dr. Iván tanácsos, a lakásügyek referense kijelentette, hogy ez a kilakoltatás jogtalan. Miután pedig a pénzügyigazgatóság is kijelentette, hogy az engedély megvonása még nem jogerős, az államtitkár a kilakoltatást letiltotta.

A bank megbízottai különben a helyszínen újabb kilakoltatási okot fedeztek fel és délután 3 órakor a teljesen felült üzlethelyiséget hatósági orvossal vizsgáltatták meg „tisztasági szempont“ból. Erthezőnek tartjuk, ha a bank emberei minden eszközt megragadnak a helyiség megszerzésére, de reméljük, hogy a hatóságoknak gondja lesz rá, hogy ezek az eszközök csak törvényesek lehessenek. Akkor pedig a kilakoltatás nem történhet meg, mert teljesen ki van zárva, hogy miután Weinstein 16 éve bírja az üzletet, most kidobják belőle azért, mert egy magánvállalatnak helyiségre van szüksége.

Ha a Comercul Roman helyiséget akar, építessen magának és ne tegye tönkre régi kereskedők egzisztenciáját. A nemrég meg-szavazott építkezési törvény ugyanis arra kötelezi az újonnan berendezkedő részvénytársaságokat, hogy saját házat építsenek. A lakáshivatalnál pedig lelkiismeretesebben és nagyobb körültekintéssel intézzék az egzisztenciális ügyeket.

Tudjuk, hogy ezek az intézkedések az alantas közegek hibájából történnek, hiszen

ebben az esetben is a felsőbb körök teljes jóakarátat tapasztaltak. De fölhívjuk dr. Metes Péter prefektus jóakarátu figyelmét, az elnökléte alatt álló lakásbizottság és hivatal működésére, amely még mindig lehetségesé teszi, hogy ilyen és ehhez hasonló esetek előfordulhassanak.

Bethlen zsidósága a szombati munkaszünetéről

Egy elnökbuktatás története
— Az eisülyeztetés körlevelét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bethlen, aug. 6. A zsidó hitközségnek nagy szenzációja van. Az elnök, Rosenberg Saul Leb egy bizalmatlanságot jelentő szavazat kapcsán lemondott. A lemondás előzményei olyan természetűek, amelyek túlnőnek a helyi események jelentőségén, országos, elvi jelentőségűk van és példaadásul szolgálhatnak. Az előzmények a következők:

Bethlenben a cionizmusnak mindig jó talaja volt, bár a hitközség vezetősége inkább hajlott a beszercei idejét mult esőkevényhez, az ugynevezett ortodox irodához. Különösen az elnök Rosenberg Saul Leb mutatkozott mindig intranzigens „beszerceinek“ minden hitközségi intézkedésében. De túllött a célon, amikor legutóbb a Zsidó Nemzeti Szövetségnek a szombati munkaszünetre vonatkozó körlevelét el akarta sülyeszteni.

Mint a többi hitközség, a bethleni is megkapta a körlevelet, amelyben a Szövetség a hitközséget a szombati munkaszünet ügyében benyújtandó memorandumhoz való csatlakozásra hívja föl. Az elnök ezt a levelet egyszerűen ad acta tette.

Tamuz hó 18-án Indig Lázár a képviselőtestület gyűlésén ismertette az Uj Keletnek a szombati munkaszünetre vonatkozó közleményét, azt a kérdést intézte az elnökhöz, vajjon a bethleni hitközség kapott-e a Zsidó Nemzeti Szövetségtől ilyen természetű megkeresést és ha igen, miért nem tüzte azt a gyűlés napirendjére. Az elnök nyomban válaszolt a hozzá intézett kérdésre:

Igenis, tudomásom van — mondotta — a Szövetség körleveléről, az ide meg is érkezett, de fölöslegesnek tartom a róla való tárgyalást, minthogy a beszercei iroda is hasonló akció esetleges megindítását helyezte kiállításba.

E szavakra a képviselőtestület tagjai között nagy zaj tört ki.

— Már megint politizál!

— Országos ügyeket akarnak itt elsikasztani.

Ilyen és hasonló kifakadások röpködtek a levegőben. Amikor a nyugalom némiképp helyreállott, Indig Lázár szólásra emelkedett és követelte, hogy miután a szombat-ügy nem pártpolitika, hanem egyetemes zsidó-ügy, bocsássák haladéktalanul titkos szavazás alá, vajjon a község csatlakozni kíván-e a Szövetség által a kormányhoz fölterjesztendő memorandumhoz. Az elnök, aki látta, hogy elvesztette a játszmát, már csak abba kapaszkodott, hogy ne titkos, hanem nyílt szavazás döntson a kérdés fölött. A többség azonban titkosságot követelt és titkos szavazással meg is szavazták a Szövetség memorandumához való csatlakozást.

Bár az eredmény kétségtelen volt, az elnökre mégis hideg zuhanyként hatott és kijelentette, hogy elnöki tisztéről lemond.

A képviselőtestület a lemondást tudomásul vette. A gyűlés jegyzőkönyvét pedig másolatban megküldik Kolozsvárra a Zsidó Nemzeti Szövetséghez.

— Nagyvárad és Nagyszalonta között ismét rendes a forgalom. Az Uj Kelet tegnap megírta, hogy Nagyvárad és Nagyszalonta között néhány nap óta az új menetrendváltozás következtében, nagy zavar van a vasúti forgalomban. Mint a kolozsvári üzlethelyiségtől értesülünk, a nagyvárad-nagyszalontai vonalon visszaállították a régi menetrendet és most ismét naponta háromszor van csatlakozás Budapest és háromszor Kolozsvár-Bukarest felé.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. H. Sz.	558

Mesélek nektek

Sok millió évig a Merkában égett az Igazság. A cherubok és a szeráfok, ha a Merkába felé fordultak, szárnyaikkal takarták el az arcukat, mert a szemük nem bírta el azt a nagy ragyogást, amely az Igazságból kiáradt.

Egyszer aztán pártot ütöttek az angyalok. Akik az isten ellen lázadtak, gonosz terveket koholtak, hogy megfosszák hatalmától.

— Az Igazságot kell elvenni tőle — mondta a főbujtató — mert lebirhatlan ereje abban van. Megtűdték ezt a másik táborban és riadtan tanakodtak maguk között a főangyalok, hogyan hiúsítsák meg ezt az elvetemülést.

— El kell az Igazságot rejteni — tanácsolta az egyik — hogy rá ne találhassanak.

A tanács jó volt, csak az volt a nagy baj, hogy az égben nem lehetett elrejtetni az Igazságot, mert akármilyen messzire vitték is, a ragyogása elárulta mindenütt.

— Hozok a földről porphirt és márványt — szölt egy másik — abból edényt faragok és abba tesszük. A márványfalakon nem verődhetik ki a sugárzása.

Márványedénybe tették az Igazságot, de ez nem használt, mert a tüze abból is kivilágolt.

— Halljátok-e — szölt megint az első — a márványból kisugárzik az Igazság, de az emberi szívből nem sugárzik ki. Vigyük le a földre és tegyük olyan szívbé, amelybe belefér.

Az angyalok levitték a földre az Igazságot és kerestek egy emberi szívet, amelybe beleférjen. De olyan nagyot nem találtak.

— Tudok egy embert — szölt Rafael — itt lakik a szikla mögött, a legbecsületesebb és a legerősebb a földön. Olyan erős, hogy ha azt mondjuk neki: aprózza fel az Igazságot, egy ökölléssel szétöri és olyan becsületes, hogy szét is osztja az emberek között, ha azt mondjuk neki, hogy mindenkinek juttasson belőle egy keveset.

Fölkeresték az embert és így szöltak hozzá: — Kínscet hoztunk neked az Isten trónusáról. Törd meg és osszad szét az emberek között.

Elébe rakták az Igazságot és az ember följe hajlott, hogy összetörje és szétossza az emberek között.

De a nagy ragyogástól visszahanyatlott és a szeme könnyezni kezdett.

— Megvakultok — sópánkodott.

— Nem — nyugtatta meg a főangyal — csak sírsz. Aki belenéz az Igazságra, annak sírni kell. Te már most mindig sírni fogsz és a gyermekeid is sírni fognak...

Étől az embertől származott a zsidó nép.

— **Mária királyné koronája.** Bukarestből jelentik: Amint már megírtuk, Pochos, a nagybányai kerület szenátora 1750 gramm színaranyat ajánlott fel arra a célra, hogy Mária királynőt az ebből készített koronával koronázzák meg. A királyi pár az ajándékot köszönettel elfogadta. Az aranyat tegnap Párisba küldték, ahol a legkiválóbb műtövisök fogják elkészíteni belőle Mária királyné koronáját.

— **Herzl gyászistentisztelet.** Méltó módon rótták le halálát és kegyeletét a nagy vezér iránt Sepsiszentgyörgy zsidósága. Fényes Soma hitközségi elnök felhívására Tamuz hó 20-án, a nagy halott halálának évfordulóján az egész város zsidósága gyászistentiszteletre gyűlt egybe és áldozott Herzl Tivadar sosem múló emlékének.

— **Gazdasági és ipari kiállítás Temesmegyében.** A temesmegyei Lovrin községben augusztus 28. és 29-én gazdasági és ipari kiállítás lesz. Kiállításra kerülnek tenyészállatok, borok, likörök, méhészeti cikkek és vetemények.

— **Amon Otto temetése.** Ma délután hat órákor temették barátai és tisztelői részvételével Amon Ottót. A Karolina-kórház halottas házában virágdíszben állott a jeles újságíró ravatala. A gyászbeszédet Zádor Benő igazgató mondta el fölötté, a koporsót azután a díszes halottas kocsira emelték és a menet a házsongárdi zsidó temetőbe indult. A nyitott sír mellett a „Keleti Újság” nevében Zágoni István bucsuztatta nemes tónusú beszédében a dolgos, jólelkű kollegát, míg Ligeti Ernő az újságíró szervezet gyászát tolmácsolta poétikusan, lendülettel. A gyászszertartás után Amon Otto koporsóját leengedték a földre. Rögök kopogása, egy anya szivethasogató sikolya, könyező leányok, barátok. Ez volt finátja egy jószágtól sugárzó életnek.

— **Államsegély a felekezeti iskoláknak.** Bukarestből jelentik, hogy a szombati minisztertanács az erdélyi felekezeti iskolák részére államsegélyt szavazott meg. A hadügyminisztérium részére nagyobb hitelt szavaztak meg.

— **Kik repatriálhatnak.** Nagyszalon-táról jelentik: A MÁV átveszi mindazoknak a repatriáltaknak a családjaik ingóságokkal együtt, akik a budapesti Menekültügyi Hivatal által kiállított igazolvánnyal bizonyítani tudják, hogy családjuk már előzetesen Magyarországra ment és ott szolgálatot teljesít. Ugyancsak átveszi a MÁV azokat is, akik a budapesti Menekültügyi Hivatal által kiállított okmányokkal igazolják, hogy Magyarországon el tudnak helyezkedni és akiknek a menekültügyi kirendeltség megengedte az országba való beköltözökésüket.

— **Nagy tűz Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Az Obor-városrészben ma éjjel borzalmas tűzvész elpusztította a Busteanulgyarat. A tűz ma reggelig tartott. Az oltást rendkívül megnehezítelte a nagy vízhiány. A kar meghaladja a tíz milliót.

— **A Gazdasági Akadémia pénz-bírságot ró a fürdőzőkre.** Az Uj Kelet megírta, hogy a kolozsvári Gazdasági Akadémia megtiltotta, hogy a területen átfolyó Szamosban ötszáz négyzetméter körzetben fürdőjenek. Mint értesülünk, a Gazdasági Akadémia ötven lei pénzbírságot ró ki mindazokra, akiket a meghatározott területen fürdés közben talál. A pénzbírságról szabállyszertlen kiállított nyugtát ad a megbírságotlnak. A rendőrség ezt a törvényellenes eljárást meg fogja akadályozni és valószínű, hogy a Szamosnak a Gazdasági Akadémia telken lévő szakaszát teljesen feloldja az Akadémia önkényes tilalma alól.

— **Aránytalan a vasutasok prémieuma.** A CFR vezérigazgatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy jövedelmének egyrészt, mintegy huszötöt százalékot, a vasutasoknak adja prémiumul. Az első ilyen kiutalásnak már e hónap elején meg kellett volna történnie. A kiutalás azonban elmaradt, még pedig értesülésünk szerint azért, mert a prémiumokat rendkívül aránytalanul állapították meg. Az eredeti terv szerint egy vasúti baktér havi kétszázhuszonöt lei, míg egy felügyelő csak kétszáz-tizenhat lei prémiumot kapott volna. **Hosszu Juon** kolozsvári vasúti üzletvezető, aki jelenleg Bukarestben tartózkodik, illetékes helyi intervencióm fog ennek az anomáliának a megszüntetését. A kiutalás azonban emiatt, előreláthatólag még egy hónapig elhúzódik.

— **Dolgoznak Angliában.** Londonból jelentik: A „Times” szerint a legtöbb gyárban fokozottab erővel indult meg a munka. Az általános szénstrájk idején tudvalevőleg a legtöbb gyár beállította üzemét. Most újból megkezdődött az intenzív munka. A munkanélküliek száma 86.000-re csökkent.

— **Nők az állam szolgálatában Angliában.** Londonból jelentik: Az angol alsóház tegnapi ülésén elhatározták, hogy ezután az állam szolgálatába nőket is felvesznek. A nők beosztása ugyanolyan lesz, mint a férfiaké, csak a fizetésük lesz kevesebb.

— **Házasság.** Bányai Teréz és Festerstein Miksa folyó hó 1-én tartották eljegyzésüket Dörán. (Mindem külön-értesítés helyett.)

— **Ukrajnai pogromáldozatok árvái Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: A napokban bizottság alakult itt meg, amely az ukrajnai pogromáldozatok árváit akarja néhány hónapra zsidó családoknál elhelyezni. A humánus akciót Kohn Dávid ismert filantrop vezeti.

— **Caruso hagyatéka.** A „Chicago Tribune” részletesen közli Caruso végrendeletét. Ugy látszik, hogy az elhalt tenorista anyagi ügyeit titokban tartotta és senki sem tudja hagyatékának igazi értékét. Zatuta nevű magántitkára azt mondja, hogy Caruso egyedül vezette a könyveit és jogtanácsosa kijelentette, hogy sejtelmé sincs a végrendeletről. A „Victor” fonografársaság igazgatósága az állítja, hogy Caruso hangja a lemezeken 1000 évig megmarad, mert a negatív ugyszólván elpusztíthatatlan. Caruso e lemezek tiszta hasznából tíz százalékot kapott, ami évi 150.000 dollárt jelentett. Ezt az összeget örökössei kapják mindaddig, amíg ilyen lemezeket elő fognak állítani. Caruso felesége megtámadta az 1919-ben kelt végrendeletet, mert időközben született Gloria kisleánya. A rápolyi törvényszék zárlatot rendelt Caruso hagyatékára a megtámadási per eldőléig. Carusoné Amerikába utazik, férje vagyonának a kikutatására és csak azután megy vissza Olaszországba.

— **Kol Nidre.** Tegnap este a spanyol inkvizíció napjaiból merített téma került a Bécsi Jiddis Színház műsorára. A színészek a látványos drámának szánt darabban sokat torzítottak, de sok jelenetet a dráma intenciói szerint játszottak meg. A kabaré-részben Rabinovitz chaszid-kuplékat énekelt, amelyek pesti bretilim talán helyenvalók, de itt, ahol a chaszidok íránt az ellenfél részéről is bizonyos fokú tisztelet nyilvánul, elmaradhatott volna a minden szellemességet nélkülöző gnyorka. Holnap **Streny** leghatasosabb kupléját: „Ich hab' a Weib” címet fogja előadni.

* **„Strandkirály”** címmel Gyil és Vadas nagy-sikerűnek ígérkező aktuális énekes, táncos revüt írtak, amely a „Központi Varieté”-ben 11-én (csütörtökön) este kerül bemutatásra. A főszerepet Kiss Cecil, Miklóssy Margit, Papp Elza, Berkly Józsa és Mezei Lajos játsszák. A Központi Varieté új aktuális slágerének bemutatóját már is nagy érdeklődés előzi meg.

* **„Köszönetnyilvánítás.** Mindazon barátaink és jó ismerőseink, kik leányunk, Klára halála alkalmából részvétükkel enyhítették fájdalmunkon, ezúton mondunk hálás köszönetet. **Zelig Samu és családja.**

Litografia SZIDON Lugos
vezérképviselet Erdély részére Szilágyi Ferencz, Cluj, Piata Unirei 24. Telefon 608.
* **Utlevelék** láttaozását leggyorsabban és legmegbízhatóbban a **Radio** kurirja intézi. (Cluj, Str. Reg. Maria 84.)
* **Igazi mestermű, ahogyan Czinknél ruhát festenek és tisztítanak.** Gyár: Kolozsvár, Dézsma-u 7. (1205)

SPORT.

Kinizsi-Haggibbor. Régen nem volt olyan érdeklődés Kolozváron sportesemény iránt, mint amilyen várakozás a csütörtöki Kinizsi-Haggibbor mérkőzést fogadja. A hirneves temesvári csapat kegerősebb felállításában mérí össze erejét a ligagyőztes Haggibborral, amelynek a szünet után ez lesz az első szereplése. A Haggibbornak eddig még nem volt alkalm a Kinizsivel mérkőzni, bár mindkét csapat már többször készült a régióta esedékes meccs lejátszására, ami azonban közbejött akadályok miatt mindig meghusult. A mérkőzés csütörtökön délután 6 órákor kezdődik. Jegyek elővételben is válthatók a László-drogériában.

Marosvásárhely: Kadima-Muresul 0:0. A Muresul bemutatkozó mérkőzése a Kadimával gól nélkül végződött. A marosvásárhelyi zsidó csapat főlényben volt, többet támadott, támadásai azonban off-side állások miatt eredménytelenek maradtak. Btór: Auspitz Sándor.

Megalakult a Haggibbor uszószakosztálya. Nemrég alakult meg a Haggibbor uszószakosztálya, amely mintegy két hét múlva rendezi első háziversenyét a Diana-fürdő uszodájában. Az uszószakosztály törpe-, ifjúsági és felnőttek csoportjából áll, azonkívül most állítják össze a hőlgycsoportot. Az uszótréning vezetését Sugár Andor vállalta. Azok akik az uszást sportszerűen és rendszeresen kívánják művelni, jelentkezzenek szerdán délután 6 órákor a Diana uszodájában. Moskovitz Andor atlétikai szakosztályvezetőnél és Sugár Andornál.

ROZGAZDASAG

A földgáz árát felére szállították le

Bibescu herceg alulmaradt a tordai cementgyárral való harcában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Ismeretes még a nagy harc, melyet a tordai cementgyár Bibescu herceg bukaresti cementgyárával folytatott. A tordai gyár ugyanis a cementet lényegesen olcsóbban állította elő mint Bibescu herceg és így annak veszedelmes konkurrensé lett. Időközben azonban a kormány felemeltette a földgáz árát úgy, hogy a földgázzal dolgozó tordai gyár súlyos válságba került, Bibescu herceg pedig egyedül uralta a romániai cementpiacot.

Sulyosan érintette azonban a földgáz árának felemelése a többi gázzal dolgozó vállalatot is. Hajtóerőre, világítási és fűtési célokra használták fel a földgázt, amely különben egyike a legolcsóbb motorerőnek, ha az árát nem spekulációs alapon állapítják meg.

Az erdélyi sajtó — így az Uj Kelet is — részletesen foglalkozott ezzel a kérdéssel és feltárta a helyzet tarthatatlanságát. Az érdekelte vállalatok és városok memorandumokkal fordultak a kormányhoz és miután a kérdés minden részletére vonatkozóan informáltak, kérték, hogy a földgáz árát szállítsa le.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál nyert értesülés szerint ez most meg is történt. A földgáz árát köbméterenként 80 baniról 40 banira szállították le. A köbméterenként 40 banis földgáz most alkalmas arra, hogy nemcsak a Torda-környéki, de az egész erdélyi ipart lényegesen fellendítse. Erhető tehát, hogy a kormány eme helyes intézkedése Erdély ipari köreibn a legnagyobb megnyugvást keltette.

A buza és a petroleum kivitele.

Bukarestből jelentik, hogy a legutolsó minisztertanácsban tárgyalás alá került a gabonaforgalom kérdése. Elhatározták, hogy a gabona kivitelét az állam fogja lebonyolítani, a buza belföldi kereskedelme azonban továbbra is szabad marad. Tekintettel a petroleum árának rohamos esésére a külföldi piacokon, elhatározta a kormány azt is, hogy a petroleum kiviteli illetékét lényegesen le fogja szállítani.

Felemelt monopóliumok. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarától kapott értesülésünk szerint a pénzügyminisztérium Beszarába területére a harminc foknál nagyobb borpárlat, konyak, likőr és gyümölcsipalinka monopóliumát ad valorem tíz, illetve harminc százalékkal felemelte.

A román-francia kereskedelmi szerződés megújítása. Tudvalevő, hogy a lejárt román-francia kereskedelmi szerződést még 1916-ban felmondották. Közben mindkét állam lényegesen felemelte vámdíjait. Most Franciaország arról értesítette a román kormányt, hogy vele a kereskedelmi szerződést hajlandó a legmagasabb vámkedvezmények alapján megújítani. Az Izbanda jelentése szerint a román kormány az ajánlatot elfogadta.

Valutapiac:

Bécs, aug. 8. (Lei 1430, dollár 1143, belga frank —, francia frank 8775, svájci frank 18975, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona 2650, norvég korona —, svéd korona —, szokol 1418, leva —, lira 4925, marka 1400—, lengyel marka 541/2, font sterling 4100, rubel —, magyar korona 278.
Zürich, aug. 8. Bukarest 755—, Berlin 785—, Amsterdam —, Newyork 600—, London 2189—, Páris 4665—, Milano —, Brüsszel —, Kopenhága 921/2, Stocholm 123, Krisztília 76—, Madrid —, Prága 750—, Budapest 150—, Zágráb 350—, Buenosayres —, Varsó 31—, Bécs 62—, osztr. leb. kor. —.
Budapest, aug. 8. Lei 495—505, font ster. —, —, leva —, dollár 885—895—, francia frank 3020—3125, marka 480—490, lira 1680—1690, osztr. kor. 36—37, rubel 571/2—581/2, svájci frank —, —, szokol 495—505, dinár 880—895, lengyel marka 18—19, napoleon —.

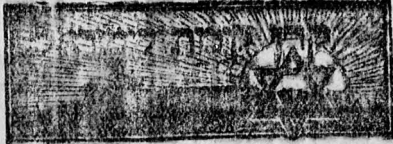
A Tóra előtt emlékeztetek meg a Tarbutról. A Tarbut a mi mozgalmunk gerince, mert az új jövőt készíti elő

MOZIHIREK

A mozgóképek műve: Szinkör-mozgóban: Szerda, csütörtök a szenzációs modern amerikai kalandtörténet, a végzetesgyűrű második fejezete fut, három epizóddal és pedig: „A négy lábú futár. A kém terve. Amikor az óra éjfélét üt.” Az izgalmas cselekmény itt valóságos gyorsvonatsebességgel szágul. — Péntek, szombat ugyanezen filmciklus harmadik fejezete kerül bemutatásra a következő három epizóddal: „A kém terve, Duszgázdag, A bostoni gyors”. — Uránia-mozgóban: Szerda, csütörtökön kerül bemutatásra a Judex újabb megbízatása című filmciklus ötödik és utolsó fejezete: „Bűnhődés”, René Cresté drámai alakítása az igazságért küzdő Judex szerepében, oly töké-

letes, megrázó erejű volt, hogy hosszú ideig fogunk róla emlékezni. — Péntek, szombat „Lélekeltő”, a világhírű Pax-sorozat gyöngye, fantasztikus filmtragédia, melynek rendezésénél a legnagyobb francia filmrendező, minden leleményét, művészi invencióját és tapasztalatát latba vetette, hogy elismerésre méltót alkosson. — Egyetem-mozgóban: Szerdán az Ufa-gyár remeke, „Vágyak ösvénye”, főszerepekben Gilda Langer, Carl De Vogt. Erőteljes tárgyú darab, az izzó szenvedély himnusza. Érdekességét emeli, hogy a film egy erdélyi román faluban játszódik. — Csütörtök, péntek, „Végzet utja”, amerikai társadalmi dráma, a Lux-sorozat legszébb darabja. Szombaton, csak egy napig, fantasztikus olasz dráma, a főszerepben Aberto Capozzival, „Az eladott élet.”

A Zs. N. A. kizárólagos feladata földet vásárolni Palesztinában mezőgazdasági célokra. A vásárolt föld a zsidó közösség tulajdonát képezi s el nem idegeníthető



Egy olajfa 25 L, 100 fa egy kert, 1000 fa egy liget, egy dunam 125 Lei, Nachia 12.500 Lei. Jahrszelt-alapítvány 1250 L, Aranykönyvi bevezetés 1000 L.

Az Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék területéről befolyó összegek felvételére egyedül a Kolozsvárt (Szentlélek-u. 1.) székelő Erdélyrészi Iroda jogosított, mely minden az Uj Kelet-ben kimutatott összegért közvetlenül az Alap központi főirodájának (Haag, Heulstr. 5.) tartozik felelősséggel

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodájának kimutatása

Table with 2 columns: Adomány neve, Összeg. Includes items like 'Általános adomány', 'Fa-adományok', 'Persely', 'Nachia', 'Templomadomány'.

A Szatmári Cionista Szervezet III. sz. Nachlája

Deutsch Elek és Gottlieb Jenő 50.—, templom-adományok a Gottlieb-imaházban 160.—, dr. Kacz és dr. Fejes táviratmegváltás címen 20.—, Markovics Elek a Mizrahi-imaházban 50.—, 280.—

Templomadomány

Gondoljatok a Tóra előtt a Zs. N. A.-ra

Nógrád: Székely Ába 10.—, 10.—

Összesítés

Table with 2 columns: Hely, Összeg. Includes 'Székelyudvarhely', 'Hátszeg', 'Zsibó', 'Szatmár', 'A többi helyregekéből', 'Jelen számunkban'.

A Zs. N. Sz. konferencia határozata értelmében 1921. év végéig 600.000 leit kell egybegyűjteni.

Gyűjtetek használt bélyegeket!

Ezen a héten a következő helyekről folytak be bélyegadományok: Kolozsvárról: dr. Fischer Tivadar, In. Weinstein Gyula, az I. Somér-csapat, Hirsch Mór. Bellenből: Isay Hermann, Indig Jenő és Gerő. Nagybányáról: Weinberger Fülöp. Nyárádszeredéről: Iszák Béni.

A szatmári helyi csoport és a Debora leányegyesület által rendezett Herzl-annepély tiszta jövedelmét, 1200 leit küldték be a Szövetség szervezeti alapjára.

Helyreigazítás: A dr. Ringwald Arthur Déva utján küldött (Ringwald Erzsike és Hirsch Dezső eljegyzésén gyűjtve) 200.— leit nem a Dévai Zsidók, hanem az Ifjúsági Kultur Egyesület kerti javára lett fordítva.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF. Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ. Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t. Szerkesztőség: Calea Rep. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48. Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a. Nyomdát: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9. Hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

A kiadóhivatal közleménye: Tisztelettel kérjük helyi és vidéki t. előfizetőinket, hogy a lap késedelmes kézbesítését kiadóhivatalunknál jelentsek be, hogy a gyors és pontos kézbesítés iránt érdeklődhessünk.

Árverés

A clujji városi járásbíróság a 2468/1918. számú végzésével foganatosított végrehajtás során lefoglalt varrógépe a bírósági végrehajtónak 154/921. sz. árverési hirdetménye alapján nyilvános árverésen eladásra kerül f. hó 11-én d. u. 2. órakor Clujon, Strada Nicolae Jorga (Jókai-utca) 8. sz. alatt. A varrógép kikiáltási ára 1000 lei. Dr. Kertész Jenő ügyvéd.

Árverés

A clujji városi járásbíróság 5854/1920. sz. végzésével foganatosított végrehajtás során lefoglalt bútorkok és egyéb tárgyak a bírósági végrehajtónak 152/1921. sz. árverési hirdetménye alapján nyilvános árverésen eladásra kerülnek f. hó 12-én d. u. 2 órakor Clujon, Kötő-utca 1. sz. alatt. A lefoglalt ingóságok becsértéke 6700 lei. Dr. Kertész Jenő ügyvéd.

BÉLI IZR. HITKÖZSÉGTŐL

18—921. szám

Pályázati hirdetmény.

A béli (Biharm.) izr. hitközség keres a főnnepekre megfelelő muzaf ballíhlaht. Fizetés megvezés szerint. Aki baromfi vágásra is képesítve van, előnyben részesül. Ajánlatok alulírt hitk. einökhöz küldendők. Béli, 1921 augusztus 5.

Trutzer Sándor hitk. jegyző, Stern Bernát hitk. elnök.

Polgári iskolai tanár

28 éves, nőtlen, ki négy évig jesivában is tanult s a héber nyelvet kitűnő eredménnyel tanítja — minthogy most érkezett Magyarországból — ezúton keres állást polgári, esetleg elemi iskolánál. Szíves megkereséseket „Tanár” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

DEUTSCH K. I. Legolcsóbb bevásárlási forrás! Üveg és porcellán nagykereskedés r. t. Oradea-Mare — Nagyvárad, Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4. Telefon 71 Interurban. Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbadi porcellán, díszmű- és konyhaberendezési cikkekből.

VIRÁGVÁZÁK. Porcellánárak, Köedényárak, Táblalüveg, Ablaktapasz, Befőttes-és nborkásüvegek, Zománózott edények, Festett üvegáruk, Keretlecek, Tükrök, Lámpaárak, legolcsóbban beszerezhetők. Komlós Testvéreknél, ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD, Kérjen árajánlatot!

A Bécsi Jiddisch Társulat vendéggjátéka

az Apolló (Biasini) helyiségében. — Ma, szerdán színrekerül:

Operette „DIE SCHLECHTE FRAU“ („A ROSSZ ASSZONY“) Operette

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vasnagobb hirdetések 2 lel.
Kisebbségi apróhirdetés ára 10 lel.

Örökbe fogadnék egy 13-14 éves árva zsidó lányt, kiről anyagilag gondoskodnék. Jelentkezések híján fix fizetéssel is elfogadnék ilyeneket. — Cim: Glancz Mórné, Torda.

Házhoz megyek varrni napl 35 leért. Hoidvágy-utca 58.

Izraelita kereskedősegéd, ki filazer- és rövid-áruban ugy en-gross, mint detailban teljes jártassággal bír, állást keres. Fizetési igénye 700 lel. A román, magyar és német nyelvet ugy szóban, mint írásban bírja. 2318-1

Könyv- és papírkereskedőség, ki üzletvezetésben is gyakorlott, románul, magyarul és németül beszél, azonnal állást nyerhet. Írásbeli ajánlatok és eddigi működést igazoló bizonyítványmásokkal, igények megjelölésével Horváth Béla Petroseni címre küldendők 2805-1

Zsidó vallásu, szerény igényű tanítónőt keresek, aki kislányomat III. polgárra, fiamat I. gimnáziumra képes előkészíteni. Zongorázni vagy hegedülni okvetlenül tudjon. Fizetési igényeit fényképpel ellátott levéllel Kaufmann Oszkár Munár u. p. Székesut. 2304-1

Gyógyzerész gyakornokot felvesz „Angyal” gyógyszerár, Erdő-szentgyörgy. 2292-1

V. déki tanulók Kolozsvárolt kitűnő ort. kóser ellátást kaphatnak, olcsó áron megbízható zsidó családnál. Vallásos nevelés és ingyenes talmudoktatás. — Cim: Féder, Faikas u. 6. 2292-1

Vascsigalépcső, ócska ajtó, ablakok stb. eladó az Ékszerárnyárnál, — Timár-utca 12.

Építések és építők figyelmébe! Tetőfedő-pala, melynek négyzetmétere nem drágább a cserépénél, — darabonként (40-40-es) négy lelért kapható Glück Mór fakereskedőnél, Alsószopor. 2287-1

Dr. SINGER DÁVID volt lugosi (Banat) ügyvéd irodája Bucaresti, Str. Piata Amzei 15 bis.

Enyv kilója 17 lel, 100 smirlingpapír 30 lel. — Utánvéttel szállít Vértés Adolf, Nagybánya. 2249-1

Lőrincz Sándor
Automobilvállalat,
16 javító műhely,
16 autogén hegesztés
Cluj, C. Reg. Ferdinand 116

FA vészregényességben, ideghegységben, az ivarszerek kórt bennükben szenved, vagy meg a paratlan gyógyhatásu — fridőli ólokra használt — kitűnő vásártelki termékekhez valóspont (Eisenmineral-moor, Moorsalz) kapható minden mennyiségben a

Rózsa nagydrogeriában Cluj—Kolozsvar, Piata Unirei 26 (Mátyás kir. tér) — 1216

Biro Andor
Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Kornis-u. 2. sz.

Kala de Coloniale—Fűszer csarnok
TEL. 14-78 En-gross és en-detail 225-1-1
CLUJ, STR. LONDREI (HOSSZU-U.) 1

FIAT TEHER-AUTÓK FIAT
35 HP 2 1/2 TONNÁS
KAUTSCHUK BANDAGEAL.
Legellenállóbbak és leg-takarékosabbak. — Leg-nagyobb könnyedséggel fut — a legmagasabb emelkedéseken is. Kü-lönböző teherautók és TÜRÉSNAK állandóan kaphatók 2151-1

Uzinele Metalurgice Bucuresti, Fabrica de Chibritur 24. Telephon 2—2

Héber gyorsírás tankönyve
Hasztenografia Halvrit. — Megrendelhető a Zs. N. Sz. Könyvsztályában. — — Ára 30 lel

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatoll-, vatta-, lószőr- és gyapju-tisztítás, melyet gőzerőre és vegyítisztításra berendezett műhelyekben gyorsan és pontosan vállalnak 1262
Baktárolt tervek kész párnákat és tollat Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!
Stern Salomon Boeskey-utca 9.



Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirei (v. Mátyás király-tér) 26.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és waggon-forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — — Fuvardíjvisztérítési és feltűzingszállító iroda.

CAROL LASSEN
nemzetközi szállítási vállalat
CLUJ, PIATA UNIREI No. 4

Elvállal bármily szállítást bel- és külföldre. —
Fiókok és képviselők kontinens minden nagyobb városában — és kikötőjében. —

Gyorsított nagyszállítmányok

Prompt felvilágosítások szállítási és fuvarszámítási ügyekben ::

Saját fuvarreklamációs iroda

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pengőit és borait. 1216 Szász nagyraktár

ELVÁMOLÁS!
Nemzetközi szállítványok és elvámolások
Aschenberg Zsigmond
Cluj, Str. Univers. (Egyetem-u.) 3. szám. I. emelet. Telefon: 136
Miniszteri felhatalmazással működő vállalat
Specialitása: Elvámolás, Gyorsított behérforgalom és határtranzitforgalom
bel- és külföldre — — minden irányban
ELVÁMOLÁS!

Feltűnő olcsó árak!
Most érkezett nagy mennyiségben békebelli minőségű prima
flor- és musslin-harisnya
divat színokban.
Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.
Nagy választék női selyem-, gyapju kabát- és átkötés-bluzokban 1197

BLATT
KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ, FŐTÉR 13. SZÁM

295 LEIÉRT 295
csak a volt Lakatos-áruházban
EISENSTÄDTER FÜLÖPNÉL
Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt kaphat
gyermek sportkoszt, nyugróagyat és gyermekszékot

Ha gyermekét elegánsan és olcsón akarja öltöztetni, úgy szülkségletét kizárólag ADLER gyermekruha- és sapka-gyári raktárában, Str. Jullu Mantu 5., eszközölje

„Melissát” kérien, ha finom cukorkát akar!

Bükkaanyagot gőzölt szelezt és szeleztelent minden méretben szállít glimboal fűrésztelepéről a „Bisztra” Erdőkhasználati R.-T., Timisoara.

Csak egy ut vezet az egészséghez a paratlan hatásu
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertár Gyár 1214
CLUJ — KOLOZSVAR

Cipőárut a legelőnyösebben
HOFFMAN cipőáruházban
vásárolhat 886
Cluj, C. Reg. Ferd. (v. Wesselényi-u.) 19.

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Szörme átalakítást, javítást és festési nyári idő alatt minden mennyiségben jutányos áron vállalnak. Szörme megóvást még e hó végéig elfogadnak
EISENSTÄDTER & Co.
Blauarú szörmeáruháza
Cluj, (Kolozsvar),
Cal. Viet. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49